

hátról is lehet végre hallani a sok motyogás közepette. Nagyon fontosnak élte meg, hogy a közösségi imádság valóban építő, egymást erősítő legyen.

Sokat vitatkoztam is vele. Leginkább arról, hogy van-e a Bokron kívül hiteles evangéliumi képviselő a katolikus egyházban. Ő sokáig úgy látta, hogy nemigen. Az én tapasztalataim mást mutattak. Sok év után újra szóba került a kérdés, ekkor már ő is úgy látta, hogy rajtunk kívül is vannak olyanok, akik még az erőszakmentesség kényes kérdésében is hasonlóan gondolkodnak, mint mi. „Akkor most már nem az a véleményed, hogy csak a Bokor a hiteles vonal Magyarországon? — kérdeztem tőle. „Nem bizony, mert okosodik az ember” — válaszolta.

Számomra példamutató volt ez a kijelentése, mint ahogy az is, hogy minden mondandója előtt közölte, hogy „a tévedés jogát fenntartom”.

Néha elszomorodtam, amikor idős korában igencsak vegyes társaságokban tűnt fel a neve előadóként. De azt mondta, hogy ha hagyják azt mondani, amit ő képvisel, akkor nem érdekli a címke, bárhol található halló fülekre Isten ígéje. Nem izgatta, ha bárhová is beskatulyázzák, hirdette azt, amit az Úr lelkébe-szájába adott.

Temetése felért egy lelkigyakorlattal, szinte fogható volt a Lélek áradása!

Szeretném ha méltó követője lehetnék az Istenhez, közösséghez való hűségben, egész életet is odaajándékozó szeretetben!

MERZA JÓZSEF

A KÖVETKEZŐ LÉPÉS 2.

2. Apostolok és marketingjük

„A tizenkét apostol a következő” – olvasom Máté evangéliumában. Most, e lelkigyakorlat első napjának reggelén, felemelem a fejem és tekintetembe foglak benneteket, akik körülülitek ezt az asztalt. Elmondom én is a mai nap örömhírét. Ez így szól: „A tizenöt apostol a következő: András és Piroška, Árpád és Ilona, Beáta, Ferenc, a két György, Ilonka, Katalin, Klára, Mária, Márton, Melinda és Miklós.” Aztán hozzátésem, ugyancsak Mátét követve: „Ezt a tizenötöt küldte Jézus”. Ez az én mai evangéliumom.

Így, ma és mai nevekkkel behelyettesítve, talán furcsán, groteszkül hangzanak a mondatok. Ha a helyetekben lennék, talán végigmérem magam: én – apostol? Meghökkenetene a helyzet váratlansága és komolysága. Hová is jutottam? Behelyettesíthető a nevem egy küldési-küldetési sorozatba? Felkerül a nevem arra a családfára, amelyen az Isten nevében küldők és az Isten nevében küldöttek szerepelnek? Rólam és rólunk is megírhatják az „Apostolok cselekedeteit”? Az én és a mi munkánk is egy fejezet az élő egyház történetében?

A helyzet komoly és ennek megfelelő összeszedettséget és őszinteséget kíván tőlem is, az elmélkedőtől. Eszembe jutott a „jó öreg korcsmáros”, aki hazalátogató fiától azt kívánja: „hadd látom, mint hánysz bukfenceket!” Egy ilyen, különleges lelkigyakorlatra jöve, látványos, érdekesítő, magával ragadó gondolatokat várunk. Ezért kell mindjárt az elején elmondanom: a bukfencek elmaradnak. Nem hoztam új, szép szövegeket eddig még nem ismert bölcs emberektől, nem is fűszerezem mondanivalómat halhatatlan irodalmi alkotásokból vett idézetekkel. Nem az újszerűség a célom, hanem ismert szövegek őszinte elmondása mai hangsúllyal. Végző soron, életünk kezdetén és végén nagyjából ugyanazt mondjuk. Csak egészen más hangsúllyal! Egy hangszer muzsikája a felhangjaitól szép. A kotta, általában, mindig ugyanaz, a felhangok viszont életünk során egyre szaporodnak ugyanannak a gondolatnak sokféle megélése miatt. Másrészt minnek is fordulnék most másfelé, amikor az egyházi év szentírási szakaszai nekünk beszélnek. Mintha erre a lelkigyakorlatra válogatták volna össze őket a liturgia tervezői. Jézus küldi apostolait és jó tanácsokkal látja el őket.

Vázlatos analízist végeztem a pár soros szöveggel és a következő állításokhoz jutottam.

Jézusnak vannak küldöttei. Jézus embereket választ küldötteknek: tizenkettőt, hetvenkettőt, minden tanítványt.

A küldötteknek az Országról kell beszélni.

Jézus meghatározott programot, helyzethez illő akcióttervet adott küldötteinek.

Elébe teszek ezeknek az állításoknak még egy mozzanatot: a küldöttek tanítványokból lettek, nem is olyan régi tanítványokból.

Rólunk van tehát szó: tanítványokból apostolokká váló emberekről. Rólunk és arról, hogy mit kell tennünk. Jézus apostolokat választ és elmondja „marketingjének” néhány pontját. „A pogányokhoz ne menjetek”, „a szamaritánusok városaiba be ne térjétek”. „Hirdessétek: közel van a mennyek országa”. „Gyógyítsatok”. „Ne vigyetek magatokkal úti tarisznyát”. „Ingyen adjátok”. „Menjétek Izrael házának elveszett juhaihoz”.

Minden tanítónak az a dolga, hogy küldje tanítványait, és minden tanító elmondja küldötteinek azt, hogy miként tudnak eredményesen cselekedni. Így tett Jézus és így tesz ma is minden küldő, aki nem akarja, hogy küldöttei vaktában dolgozzanak. A mai olvasmányok Jézus mellett egy másik tanítóra is ráirányítják figyelmünket. A szentlecke Pál szavait idézi, aki nagy lendülettel fordul kedvenc tanítványához, Timóteushoz. Eltelt az idő és a tanítvány Timóteusból küldött lett, önálló hirdető. Az Ország örömhírének hirdetője. Mit tegyen Timóteus, hogy alkalmas legyen új feladatának teljesítésére? Az

örömhír mondása során három szempontra kell ügyelnie.

Érvelnie kell. Ha mondom néhány ezzel ellentétes hirdetési módot, akkor mindjárt jól látjátok mire kell ügyelnünk munkánk során. Az érvelés nem erőszakoskodás, az érvelés nem letorkolás, az érvelés nem elszedítés, az érvelés nem bolonddá tevés, az érvelés nem becsapás, az érvelés nem a másik minősítgetése. Folytathatnám, hogy még mi nem érvelés, de azt hiszem kezd alakulni, mit értünk ezen. Nem is az érvelés hajszálpontos definícióját szeretném megadni, hanem a fontosságát akarom hangsúlyozni, a gyakorlását akarom lelketekre kötni. Jézus tanítása nem értelmetlen dolog, Jézus evangéliuma nem érzelmesség, Jézus parancsai nem tekintélyi alapon másokra rákényszerített kötelékek, az Atya Országá nem összefüggéstelen összevissza ország, hanem ezernyi logikus szállal egymásba kapcsolódó fogalom-élet-cselekvés világ, ahol az ember számára lényegileg felfoghatatlan misztériumoknak megvan a maguk pontos helye: hatásuk, jelentőségük, szerepük világosan látható. Isten földi és égi világrendje oly pontos és szép, hogy nem szorul ködösítésre, nincs szükség arra, hogy intézmény vagy erőszakos szervezet kényszerítse rá elfogadását az emberekre. Fel kell tárunk ennek az Országnak a törvényeit és szépségét, meg kell mutatunk az embereknek, hogy vonzza őket, hogy tudjanak az Atyához menni. Nagyon érdekesnek tartom, hogy Pál nem a lelkesedésről, entuziazmusról, rajongásról, bepörgésről beszél, hanem érvelésről. Ő is tudhatta azt, amit ma világosan látok: a keresztény hit nemcsak elhívés kérdése, a hit nem érzés kérdése. A hitnek hihetőnek kell lenni, ha meg akar állni a különféle hittek és világnézetek kavargásában. A hit akkor lesz hihető, ha érvelni lehet mellette. Akár deduktíve, akár induktíve, akár a hittartalmak állításával, akár a belőlük fakadó következmények helyességének fel- és elismerésével. A helyes élet, az igaznak és értékesnek bizonyuló gyakorlat, az ortopraxis, megannyi érvet ad a híret beszélő apostol számára. Amit az ember értelmesnek, megérvelhetőnek lát, arra rá tudja tenni az életét. Ezért kell eltávolítanunk Istenről szóló beszélgetéseinkből minden tekintélyeskedést, leszólást, rossz értelemben vett kinyilatkoztatást, alázatos elfogadást, meghunyászkodást, esztelen-gondolattalan rábámészkodást.

Óhatatlanul meglódnak az ember gondolatai, ha a párbeszédnek erről a fontos eleméről, az érvelésről esik szó. Külön elmélkedés, lelkigyakorlat is szólhatna erről, de itt most más célunk van. Ezért rátok bízom, hogyan folytatjátok ezt a gondolatsort. Szemügyre veszem tehát Pál másik tanácsát, az intést.

Nehéz dolog ez, nem fülük hozzá az ember foga. Könnyebb letolni valakit, mint meginteni. A letoláshoz,

a megfegyveléshez elegendő az is, hogy dühös vagyok. Nem gondolkodom, nem imádkozom, nem szedem össze magam, nem kérek tanácsot a nálam okosabbaktól, vagy szentebektől, hanem nekirohanok a másiknak és leteremtem a sárga földig. De tehetek mást is. Mert könnyebb mást megszólítani, mint meginteni. Ebben a változatban nincs csattogás, pattogás, szikrázás és leteremtés, hanem van helyette szép csendes hátamögött-megbeszélés-kibeszélés, bírálgatás, értékelés, kitergetés, sokszor igaztalanul, megértés nélkül, kellő ismeretek nélkül, amelyeket éppen az tudna szolgáltatni nekem, akihez nem óhajtok fordulni. Amennyire alapvető az érvelés a hit megértése, a dolgok, helyzetek megbeszélése terén, annyira döntő az egészséges közösségi élet szempontjából az, hogy tudunk-e és korrektül tudunk-e bírálni és bírálatot elfogadni. Nem könnyű ennek a stílusnak az elsajátítása. Az átlagos keresztény hajlamosabb a másik bűne láttán alázatosan szemet forgatni és a háta mögött, a fensőbbtség tudatában kígyót-békát rákiabálni, vagy rásuttogni. Megismétlem: közösségi életünk egészsége függ a bátor, megalapozott szókimondástól. Ha valamihez, úgy az intéshez nagyon kell a szeretet. Ilyenkor látszik meg, hogy szeretet hirdetésünk prédikáció-e, vagy pedig bennünk élő valóságban gyökerezik.

Bár a racionális érvelést említette elsősorban, Pál testvérünk nagyon jól tudta, hogy az ember érzelmi lény is. Kell a buzdítás, a lelkesítés, akár szóval, akár példaadó cselekedetekkel. El kell mondanunk másoknak, hogy milyen jó és szép az Istenben hívők élete. Ösztönöznünk és bátorítanunk kell az evangéliumi cselekvésre. Tűznek kell lenni bennünk, ami felgyullaszthatja mások szívét is. Minden értelmi átlátás és biztonság mellett kellene a lelkesültség órái vagy pillanatai, amikor emmauszi tanítványok módjára lángol a szívünk. Boldog az az ember, akinek voltak felhevült percei. Hányszor kapunk új lendületet ezekre visszaemlékezve! Bár távol áll tőlünk minden kényszer, éppen azért, mert tudjuk, hogy boldogító a Jézus követők élete, másoknak is elmondjuk: lépj az útra, indulj meg rajta! Buzdítás és szabadságtisztelet szépen megfér egymással. Dicsérem és példának állítom az Urat és azt mondom: légy olyan, mint Ő.

Kinek érvelünk, kit bírálunk, kit buzdítunk? Elvileg mindenkinek érvelünk és mindenkit buzdítunk. Gyakorlatilag azonban behatárolt azok köre, akik felé fordulunk. Jézus így beszél: „Ha egy faluba vagy városba érkeztek, érdeklődjétek, ki ott az érdemes ember és maradjatok nála”. Méltó, axios emberrel kell szót érteni. Pál pedig így ír Timóteusnak: „Amit tőlem számos tanú jelenlétében hallottál, közöld megbízható emberekkel, akik mások oktatására is alkalmasak.” Pisztosz, hűséges emberekkel kell foglalkoznunk, akik képesek továbbadni a hallottakat. Marketing ez bizony,

a javából és segít elviselni a szemrehányásokat, amit személyválogatás, elitképzés címén vágnak a fejünkhöz. Jó, ha Jézust és Pált látjuk szemünk előtt, amikor hatékony apostoli munkát akarunk végezni. Határozottabb lesz a vonalvezetésünk, átgondoltabb a cselekvésünk. Tudjuk, kit utánozunk, kinek a munkamódszerét használjuk. Érvelés, intés, buzdítás. Szöveg és ismét szöveg. Az évek során sokszor belefáradunk a beszédbe. Pedig beszélni kell, mert szövegek elmondására kaptunk küldetést. Szolgálatunk jelentős területe a tanítás. Ha elmúlnak a csüggedés és levertség órái, mi is rájövünk arra, hogy érdemes tanítani. Tovább vállaljuk a beszédet, mert újból látjuk az értelmét. Nem akarom részletezni, hogy milyenek kell lenni szövegeinknek, de néhány gondolatot felvetek, hogy továbbfűzhessétek.

A jó szövegnek igaznak kell lenni. Ami nem tükrözi az objektív valóságot, az félrevezet, hamis ismereteket ad és előbb-utóbb kudarchoz vezet. A jó szövegnek evangéliuminak kell lenni. Legsikerültebb elmékedéseinkben néha rátalálunk arra a témaválasztásra és arra a stílusra, amelyről úgy érezzük: ezt a szentírásban is olvashattuk volna. Ilyenkor sikerül háttérbe szorítani egyéniségünket és azt tolmácsoljuk, amit a Lélek mond nekünk. A jó szöveg nemcsak igaz, hanem alkalmasan megválasztott. Emberre, helyre, időre szabott, hogy hatékony lehessen. Egy ugyanazon igazságnak százféle arca lehet a hozzáértő kezében. Meg kell találnunk azt a kifejezést, amely az adott helyzetben a leginkább magától értetődő. Nem könnyű dolog ez, sok gondunk származik belőle.

A jó szöveg bátor, mert igazságtartalma azzá teszi. Az objektív igazságnak nincs félni valója. Minden félelem megalkuváshoz, szövegtorzításhoz vezet. A torzított már nem igaz, nem alkalmas a helyes cselekvésre. A rossz szövegek eredménye a sikertelenség. A jó szöveg nem hízeleg, nem keresi hallgatósága kedvét. Nem csiklandozza a füleket modernségével, intelligenciájával, ki tudja még mivel. A jó szöveg csak egyetlen hallgatóra van tekintettel: Jézus Krisztusra, akinek a tetszése az egyetlen kritérium számára. Végül, a jó szöveg fedezete a tanúságtevő élet, amely hihetővé teszi, élehetőnek, megvalósíthatónak mutatja azt, amit a beszéd előtár.

Küldöttek vagyunk, testvérek, és elég sok jó tanácsot kaptunk munkánkhoz Jézustól, Páltól, de minden igaz embertől is. Elmúlt évszázadok kínálják tapasztalataikat, rendelkezésünkre áll a mai tudomány minden eredménye. El kell döntenünk, vállaljuk-e küldetésünket tudatosan, egész életünkre. Ennek a döntésnek kell megszületni ezen a lelkigyakorlaton. Jézusnak megbízható, azaz pisztosz, hűséges munkásra van szüksége minden napszakban. Jézus munkásokat keres szőlőbe, aratásra. Jézusnak hűséges sáfárookra, vagonkezelőkre, ökonómusokra, közigazdászokra van

szüksége. Jézusnak emberhalászokra van szüksége. Simonról és Andrásról azt hallom, hogy ők mindjárt otthagyták hálóikat. Naivitás ez? Lehetséges ez? Nekem mennyi időre van szükségem, hogy idáig jussak és még mennyi idő fog eltelni, amíg fenntartás nélkül Jézus mellett döntök? Tehetetlenségem igazolására nem hivatkozhatom gyarlóságomra, felsorolva ilyen vagy olyan érveket. Az első apostolok is összeállíthattak magukról egy egészen csinos tökéletlenség gyűjteményt. Nekem azonban sokat mond Máté egyetlen, kurta szava: ezt a tizenkettőt választotta Jézus és nem másokat. Ezeket az embereket. Ebbe a szobába is ezeket az embereket gyűjtötte össze Jézus a Lélek által és nem másokat. A szebbek és okosabbak máshol vannak. Mit csináljunk? Ez a helyzet és itt ezek az emberek vannak. Induljunk ezért küldetésünk teljesítésére alacsonyszívűségben és békében.

A küldöttnek béke van a szívében, amikor útnak indul. Lehet az idő alkalmas vagy alkalmatlan, lehet jó vagy rossz. Lehet itt eső, máshol majd kisüt a Nap. Lehet, hogy valaki ma sír, és nem biztos, hogy holnap örül. Lehet, hogy ma bántják, és nem tudja, mit hoz a következő nap. De esőben, viharban, szorongattatásban benne él a béke.

Béke, mert őszintén és elfogulatlanul keresi az igazságot.

Béke, mert kimondja azt, amit igaznak tud.

Béke, mert nyitott az új igazságokra.

Béke, mert alakítani tudja a látását.

Béke, mert szabadon, szabad embereknek mondja az igazságot.

Béke, mert nincsenek erőszakos eszközei.

Béke, mert nem haragszik senkire.

Béke, mert tud bűnbánatot tartani.

Béke, mert alacsonyszívű.

Béke, mert elfogadja magát tökéletlennek.

Béke, mert vállalja, hogy holnap továbblép Isten felé.

Béke, mert bármikor újra tud kezdeni.

Béke, mert ha kudarcot vallott, nem lázad fel.

Béke, mert harmóniában van szava és élete szándéka.

Béke, mert szabadnak tudja magát a világtól.

Béke, mert nincs aggódni valója.

Béke, mert nincs veszteni valója.

Béke, mert minden bajban nyugodtan alszik.

Béke, mert boldognak érzi és tudja magát.

Béke, mert nappal Istennel jár, éjjel Róla álmodik.

Béke, mert csak Isten a szenvedélye.

Béke, mert csak benne bizakodik.

Az úton járó apostolok békéje szálljon ránk és legyen velünk mindenkor!

(folytatjuk)